den jóslás nélkül előre mondhatni, hogy jövő évben a' mérsékeltek fogják ismét megbuktatni, mint 1836ik évben Mendizabal és Calatrava urak buktaták meg Isturizt, mint 1837ben Bardaxi 's később Ofalia megbuktaták Calatrava és Mendizabal urakat. Egyébiránt a' carlosiak' örvendezését az ügyek' ezen szomorú állása felett a' Journal des Debats igen koránák mondja. Ámbár a' királyné' kormánya felette ki van merítve: don Carloshoz képest mindazáltal olly erős, hogy ez, saját erejére szorítva, amazt ötven év alatt sem győzne le. A' foglyok' ama' borzasztó lekaszaboltatásai mutatják, hogy míg az egyik párt tövestül ki nincs irtva, addig a' másik Spanyolországban nem fog uralkodni. Azok, kik elbágyasztásra és kimerítésre számolnak, álmodozók, kik nem tudják, mit jelent a' spanyol gyűlölség. A' valenciai foglyok' sorsa az, melly a' magát megadandó pártra vár, bármellyik legyen is az. Ezt mindenki tudja Spanyolországban; ez a' két párt közti veres üreg; azért mosolyognak szánakozva, ha megegyeztetésről van szó; ez egy előre megírt kegyetlen visszatorlások', nyomorú cselszövények' 's egymást felülmúló fortélyok' véres története, de mellyben soha sem olvasandunk elhatározó eseményt, mert lehetlen. Egy férjfiu, ki nagy személyes tehetségeket kapcsola egybe sok dologismerettel, t. i. *Reyneval* gróf, ezeket monda kevés nappal halála előtt Madridban: „Ez olly háboru, melly 800 esztendeig tarthat, mint a' mórharcz.“

A' *Gazette de France*' tudósítása, azon temérdek zsákmányról, mellyet a' carlosiak Felső-Arragoniában tettek, megvalósulni látszik. A' *Sentinelle des Pyrenées* szerint *Taraguel* carlosi főgeneral volt, ki nov. 13kán a' Canfrancból Jacába vezető országuton véletlenül megjelent 's az egész szállítmányt, mellynek Pauból Saragossába kellett volna menni, elfoglalta. A' Sentinelle 400,000 frankra teszi a' carlosiak által elzsákmányozott pénzt; ezenfelül kezeikbe estek még: három corteskövet, egy christinoi seregbeli főtiszt és néhány kereskedő, kik ezen vonal' kiseretének ótalma alatt akarták utazni. — Egy saragossai irat szerint f. h. 13ról a' bayonnei *Phareban*, ott előtte való napon ismét tizenöt carlosi fogoly altiszt (sergent) lövetett agyon. Azon hír terjedezett, miszerint *Cabrera* a' valenciai, saragossai, murciai és alicantei kivégeztetések' hírére parancsot bocsáta ki, hogy a' Cantaviejában levő minden christinoi foglyok agyonlövessenek; azonban ezen hely' parancsnoka vonakodott ezen rendeletet teljesítni.

Németország.

Alsó-Rajnavidék, nov. 16. Utolsó levelemben kétségbe hoztam azon hírt, hogy az aacheni papság a' királyhoz folyamodott a' kölni érsek' szabadon-bocsáttatásaért. Azonban csakugyan megvalósul az aacheni papság' kérelme, mint hiteles kútfőből állíthatni. A' folyamodás a' legmérsékeltebb kifejezésekben iratott, mint az alattvalóhoz fejdelme iránt illik; hogy azonban semmi további következése *nem leend*, a' folyamodók magok is előre láthaták, miután ez most még csupán egyetlen papmegyének egyoldalú lépése. De ha a' többiek hozzá állanának, mégis mindaddig kétes marad a' dolog' eldöntése, míg az egyenetlenség az összes papsággal egy vagy más módon végkép el nem igazíttatik. Szintolly kevés sikere lesz ennélfogva *Droste* ur' levelének is, mellyet a' királyhoz intézett, 's melly legelőször a' belga lapok által közöltetett; ennek valósága szinte sokképen kétségbe vonatott, melly levél azonban tökéletesen valódi, 's egészen a' püspök' szilárd, rendíthetlen szellemét leheli, habár azon fenyegetőzés, miszerint a' főpap a' szövetséggyűléshez akar folyamodni, még akkor sem fogná talán helyzetét javítani, ha teljesedésbe menne. Előlegesen az egész ügyben porosz részről semmi sem fog történni; azok' türelmetlensége, kik forrón ohajtják a' hoszas ingadozás által megszaporodott egyenetlenségek' eligazítását, csak akkor fog lecsilapíttatni, ha felelet érkezendik a' római curiától azon ultimatumra, melly Berlinből Rómába küldetett. A' kormány' jövendőbeli cselekvésmódját e' felelet fogja szabályozni, mellyben a' határozottan tett kívánatokra határozott válasznak kell foglaltatnia. (*Allg. Zeit. lev.*)

Posen, nov. 13. Általányosan elterjedt és nem is hihetlen hír szerint a' vegyes vallású népséggel bíró öt tartomány' főelnökei nem csak azon okból hívattak össze Berlinbe, hogy a' ministeri biztosággal egyesülve az egyházi ügyben most teendő rendszabásokról tanácskozzanak, hanem egyszersmind, hogy a' kormánynak a' catholicus papság iránti viszonyára nézve elégteleneknek elismért statustörvényeket átvizsgálják, 's történhetőleg javaslatokat tegyenek azok' kiegészítésére 's tökélyesítésére. De ideje is, hogy elhatározó lépések tétessenek, mellyek által a' sajnos visszavonás elháríttassék, 's megszünjék olly viszony, melly valamennyi pártnak igen alkalmatlan kezd lenni. — Egyébiránt tartományunkban a' csend még sehol sem zavartatott meg.

Koblenzben következő hirdetés jelent meg: „A' katonai őr- és külállomások ellen történt lázasztó szegülések az alulirt főparancsnokságnak alkalmul szolgáltak azt rendelni, hogy a' külállomások golyóra töltsenek, 's előadandó esetben törvényes jogaik' fentartására fegyvereiket használják: mi ezennel nyilványos óvásul köz tudomásra hozatik. Ellenben ha az őrök a' rend' fentartására őket illető jogokat áthágják, az ellenök tett ebbeli panaszokat a' vár- és helybeli parancsnokság gondosan megvizsgálandja, 's a' vádlottat, ha vétkesnek találtatnék, a' törvények szerint szigorúan megbüntetendi. Koblenz, nov. 14. 1838. *Borstell*, parancsnok-general.“

Belgium.

Brüssel, nov. 14. A' **követkamara** 49 szóval 71 között *Raikem* urat választá elnökké. *Fallon* és *Dubus* urak alelnökökké neveztettek.

A' belgiumi képviselőkamara' válasz-feliratának főbb helyei következők: „Sire! a' nemzet nem kételkedhetett benne, hogy Felséged, hollandiávali viszálkodásink' tekintetében, osztozott azon érzelmekben, mellyek azt lelkesíték. Tudta a' nemzet, Sire, hogy Felséged állhatatosság- és bátorsággal védendi az ország' jogait 's érdekeit. De e' fényes nyilatkozata a' nemzeti gondolkozásnak, melly Felséged' trónjától eredett, igen alkalmas vala azon buzgalom' gerjesztésére, mellyel Felséged' szavai fogadtattak. Midőn azon nyilatkozat ezen, a' kormány és ország közt fenálló egyetértést kijelentette, megmondá nekünk, minő erővel bírunk. — Jogaink, Sire, azok, mellyeket az egész nemzetnek vissza kell kivánnia: az ő egysége 's birtoka' épsége ama' régi nemzetiségen nyugszanak, mellyet a' belga nép 1830dik évben csak ujra foglalt el. E' jogok 1831dik évben félreismértettek, 's ha Belgium, azon inségek' ellenében, mellyek akkor Europát fenyegették, a' legfájdalmasb áldozatokban megegyezett: ez csak azon formaszerinti, az öt hatalmasság által **közvetlen** végrehajtásra adott kezesség alatt történt, melly minket minden változás ellen biztosítandó vala. De a' hatalmasságok elmulasztták e' biztosítmány' *teljesítését* 's a' hollandiai kormány nem hogy az országtól és Felségedtől kicsikart szerződéseket elfogadta volna, hanem inkább félrevetette azokat, és azon időre kémlelődött, mellyben a' történeteket ügye' javára *fordíthassa*. — Miután a' közvetlen végrehajtás, melly egyike volt *a' szerződés' lényegi föltételeinek*, 's melly egyedül helyezhette volna Belgiumot ama' szigorú szükségbe, hogy birtokát eldarabolva lássa, Hollandia' viselete, valamint a' közbenjáró hatalmasságok' türelme által meg nem történt: a' dolgok többé nem állanak egészen e' ponton; azóta közöttünk és luxemburgi földieink között olly benső kötelékeket fűzött az idő, mellyeket nem lehetne elszaggatni, a' nélkül hogy az, mi a' népjogban a' legszentebb, félreismértessék. De Felséged' szavai okot adtak nekünk azt hinni, hogy nem hagyták még fel azon tervvel, miszerint ránk olly adósság rovassék, mellyet nem csináltunk, tartományaink eldaraboltassanak, 's lakosaiknak száz éves összeköttetése eltépessék. Azonban a' németalföldi királyság' adósságainak elosztásakor elkövetett hibák jelenleg nyilván vannak előttünk, 's megmutatta nyolcz évi tapasztalás, hogy Limburg- és Luxemburgnak a' többi belga tartományokkali régi 's benső összeköttetései teszik valamenynyinek boldogságát, a' nélkül hogy bármelly europai ország' békéje megháboríttatnék. — Négy század óta van egyesülve Luxemburg Belgiummal. A' belga forradalom annak a' többi tartományokkali ujraegyesülését nem eszközlötte, hanem csak fentartotta. E' tartomány, noha nagyherczegségnek neveztetett, soha sem kormányoztatott ugy mint német status. — Limburg tartomány mostani határaiban szerződéseknél fogva erősíttetett meg. A' hajdani birtokrészek más, Hollandiában fekvő, birtokrészekkel cseréltettek ki. — Belgium tehát nem valamelly erőszakos birtokragadási szellemtől ingereltetett; most is csak polgárokat akar megtartani, kik vele közös nyelv által egyesítvék. — Ha, a' kötendő végszerződésben, a' Németalföld' adósságából ránk törvényszerűleg eső részen kivül, szükségesek volnának méltányos pénzbeli áldozatok: készek vagyunk azokban megegyezni; hogy zálogát adhassuk a' békének; de Hollandiának minden erőszakos birtokragadási szellemmel föl kell hagynia olly népségek ellen, mellyek belgák akarnak maradni, 's mellyeknek hollandiávali természetes ellenkezése maradandó forrása fogna lenni a' zűrzavaroknak. — Mi készek vagyunk, Sire, elfogadni olly kiegyenlítéseket, mellyek becsületünk- és jelen helyzetünkkel meg fognának férni; készek vagyunk, többet viselni a' ránk eső résznél azon adósságteherből, melly Hollandiát nyomja. De ha jogelleni erőszak' használása polgártársainkat, kik azok akarnak maradni, meg akarná fosztani hazájoktól: akkor még szorosabban tartandjuk magunkat Felséged' trónja körül; semmi áldozattól nem fognánk irtózni a' haza' védelmére, 's elhárítandanók a' felelőséget olly eseményekért, mellyek alkalmasok volnának a' nyilványos hitelt kimeríteni, mellynek segedelmével teljesülhetnek egyedül azon őszinte ohajtásaink, hogy éjszaki szomszédinkkal tartós béke köttessék.“

A' feliratjavaslat a' képviselőkamarától rövid vitatkozás után egyhangúlag (83 tagja volt jelen a' kamarának) elfogadtatott. Az egyetlen változtatások, mellyek rajta történtek, következők. Ezen hely után: „Nagybritannia, mellyel Belgium szintén szoros kapcsolatban van, nem felejtendi, hogy a' mi nemzetiségünktől számos hasznot szed“, *Brouckere*' javaslatára ezen toldalék adatott: „A' többi nagy hatalmasságok, mellyek Francziaország 's Nagybritannia mellett a' conferentiát képezik, 's mellyek nyolcz év óta Belgium' békés gondolkozását 's egyenes characterét méltányolni tudják, ebben a' béke' kezességét fogják találni jövendőre nézve.“ A' következő hely pedig: „Mi készek vagyunk, azon adóssági terhekből, mellyek Hollandiát nyomják, tartozásunknál többet viselni“, *Pirson* ur' ajánlatára kihagyatott.

A' **képviselőkamara**' nov. 15kei ülésében a' pénzügyminister az 1839dik évre esendő jövedelmek' és költségek' kimutatását terjeszté elő, melly alkalommal megjegyzé, hogy azon adók' mennyisége ez évben nem csak a' kamarától megajánlott költségeket födözendi, hanem egyszersmind lehetővé teendi, hogy a' számos előbbi évek' segélyforrásainak elégtelenségéből származó 3 milliónyi fenlevő adósság kevesíttessék. E' kedvező állapotot leginkább két oknak tulajdonítá: a' kereskedés' 's müipar' növekedésének általában, 's a' kincstárcsalások' nagyobb elnyomatásának.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Novemb. 19. — 25.

Az *Erdélyi Híradó* (kapcsolatban a' Nemzeti Társalkodóval és Vasárnapi Ujsággal), előfizetési figyelmeztetését a' jövő évi folyamatra megtevén, **vezérelve** iránt ekkép nyilatkozik: „A' szerkesztőség' vezérelve ezután is leend: **minden felekezeti szellemtől szabadon, a' józan előhaladásra munkálni, az olly nagyon divatba jött személyes bántásokat messzetávoztatni, 's a' tulságot, legyen az bármelly oldalról, kikerülni.**“ Ezen elvhez, mellynél jobbat, kivált honunkban, politicai hírlapíró nem is követhet, a' *szerkesztőségnek* csupán örvendhetünk, 's ugyanez lesz ezentúl a' próbakő, mellyhez magunkat közleményeit' megítélésében, mint illik, tartani fogjuk. Egyszersmind értésünkre esik itt, hogy a' *Vasárnapi Ujságnak* fizető olvasója nem több mint 202, az *Erdélyi Híradó*' 's *Nemz. Társalkodó*' fizető olvasóinak (szám szerint 531-nek) pedig ez a' lap (Vasárnapi Ujság) *ingyen* adatik. *Igy* már elhiszem, hogy a' Vasárnapi Ujságnak mindössze 733 *olvasója* van; de meg kell jegyeznem, hogy a' V. U. 225ik számában ezen megkülönböztetés e' lap' *ingyen* és *fizető* olvasói közt egy szóval sem vala említve, 's mivel akkor ama' szép szám („olvasóink' száma jelenleg 722“) a' V. U. pártolóinak *megnyugtatására* közöltetett, önkint és tovább is azt kell állítanom, hogy ama' határozatlan kifejezés — „olvasóink“, e' helyett „külön járató“ vagy „fizető olvasóink“ — szántszándékkal 's a' beavatlanok' némi mystificatiójára választatott, mi a' lap' hitelének tartós megállapítására csakugyan nem szolgálhat. Továbbá és folyvást még azt is kell vitatnom, hogy 202 fizető olvasó egy *néplapnak* fölötte csekély szám, 's igy, ha az rendeltetésének meg akar felelni, azon kell lenne, hogy e' számot közleményeinek belső becse 's czél- és korszerűsége által, többre nevelje. Mi hogy a' jövő évben megtörténjék, nálam őszintébben senki sem ohajthatja.

Az *Athenaeum*' 42- és 43dik számában *Ochtinay* folyvást hallatja vizenyős czikkelyeit, mellyeken a' pártdüh', a' tudatlanság' és neveletlenség' büze egy egész mérföldről érezhető. Ha azt gondolja a' jó ur, hogy én az illyen, *személyemet* kisebbíteni akaró czikkelyeket ezentul legkisebb figyelemre is méltatom, csalatkozik. De fölötte nevetségesnek kell találnom, mikint kullog ez a' fegyvertelen kórkatona a' zajgásaiban felsült és kifáradt triceps redactio után, 's mint hirdeti a' diadalmat ő, ki mindeddig az egész pörben *ad meritum* egyetlenegy okos szót sem szólott! Nem korom kell ide, urak, melly engemet befeketítsen, mert az utolsó gyermek is csakhamar általja, hogy az nem az én színem, hanem szappany, ollyan szappany, melly a' triceps redactiót és czinkos társait fejérre mossa, mert *ez* a' kérdés, nem az én személyességem. Mutassa meg Ochtinay, hogy a' triceps redactio nem pártos, nem részrehajló, nem középszerű tehetségű, nem pajtássągszellemű 's modorja nem bunkós modor: akkor fog győzni; de addig nem. Míg én igazat szólok 's azt, a' mit mondok, okokkal és factumokkal bebizonyíthatom, addig az én hitelem a' publicum előtt rendíthetetlen: 's jegyezze meg magának O., hogy én e' dologban csak impulsust adtam, 's hogy vannak és lesznek férjfiak nem csak a' külső literatorok, hanem magának az academiának közel 40 rendes és közel 100 levelező tagjai között eléggé függetlenek 's igazságszeretők, kik ezen emberek' tehetségeiről 's kártékony fondorkodásiról időről időre bővebb tanuságot fognak tenni, 's a' nemzetet a' dolgok' mibenlétéről teljesen felvilágosítani. Könyörögjön Istenéhez a' triceps redactio, hogy valamelly jelenvolt tag az utolsó academiai nagy-gyűléskor kimutatott magaviseletét tárgyról tárgyra 's ülésről ülésre napfényre ne hozza; és ha ez most még nem történnék is, ne higye, hogy a' vélemények' növekedő függetlensége 's a' hírlapok' gyarapodó ellenőrködése mellett e' keserű és szigorú censurát sokáig kikerülhesse!

A' *Figyelmezőben* rózsa- és kalászkoszorúban találjuk pater *Gegő*' nevét, 's ha kérdezzük, miért? kétségkivül nem egyébért, mint a' „moldvai magyar telepekről“ írt értekezéseért, mellynek íróját 's úti czélját ekképen characterisálja a' referens (51): „Ez útnak tevője 's az előttünk levő könyv' írója ugyan az, kinek isten- 's honszeretetre indító szava több esztendőkig hallatott szerzetének pesti egyházában. Ő sok évi tervet fejeze ki, midőn 1836' nyarán, az academiában egy hazafi lángolású, 's mindazok által, kik hallák, bizonyosan elfeledhetetlen beszédben, szándékát: moldvai rokoniukat meglátogatni, előadta. 'S ő a' fáradságos, sőt némi tekintetben veszedelmes vállalatra nem kért költséget, mellyet bizonyosan meg is nyert volna, minthogy az út' czélja egyszersmind magyar és közvetlenül tudományos volt, hanem kért utasítást, késznek nyilatkozván meghozni, mennyire csak engedni fogják körülményei, a' kivánandó felvilágosításokat. Augustusban hagyá el Pestet, de az akkor choleras Kolozsváratt — nem ugyan a' cholera által — akadályokra lelvén, csak oct. elején léphete a' gyimesi kapun által, Moldvába. Itt a' Tatros' folyását követvén, majd gyalog, majd lovag, majd kocsin, először is Kománfalván 's Aknán keresztül Tatrosba ment, mint a' melly helyet az academiai utasítás jegyzé ki neki; innen a' Sereth vize' mentében, éjszak felé, Pokolpatak, Klézse, Forrófalva 's Bogdány falukon által Bákó városába, majd Románvásárba, 's tovább Szabófalván és Szépvároson keresztül *Jászvásár* vagyis Jászvásárhelybe (Jassy). A' visszaút ismét Románvásáron, Bákón és Csügésen keresztül esett, 's a' székely földre lépés a' gyimesi kapun. E' vándorlás' elbeszélése (3 — 33 l.) a' melly becses adatainál fogva, szintolly kedves olvasatú a' szerző' érdekes egyediségeért (individualitas), melly itt teljesen ki van fejezve „*Isten és hon*.“ Egyebet ő nem ismér, nem szeret: de ezeket aztán szíve' egész hevével, lobogó indulattal; az ember főtől talpig kedély és forró részvét; beszéde kényes ízlet nélküli mint köntöse, de őszinte meleg, érzékeny, képes és virágos, mint predikácziói.“ — Én is voltam e' predikácziókban, 's mást is mondhatnék felőlök mint a' mi itt mondva van; de halljuk ezen utazásnak nyelvünk- 's nemzetiségünkre nézve legfontosb eredményeit: „Az Vdik czikkely — mond a' referens — a' moldvai magyarok' *nyelvével 's népköltésével* foglalkodik. A' székelyek' beszédejtése nem különbözik erdélyi rokonaik' beszédétől, csak hogy a' moldvánokkali huzamos érintkezés által szavakat cseréltek. 'S hozzájok közelítenek a' velök sűrűen közlekedő csángók is, kevés eltérésekkel, mellyeket Magyarország' egy és más vidékein is feltalálunk; a' legsajátsigosb a' sziszegés, melly szerint a' *cs és s* hangokat elesenl *cz* és *sz*-nek mondják, 's a' kicsinyítő forma' uralkodása: *lelkeczkém*, *pátereczke*, *Boriszka*, *czak szösz* (csak

sós). Tájszavaik közt igen nevezetesek és szépek is találtatnak, millyenek *megorontani*, szaglani; *eszlem*, észre veszem; *tege*, tegnap; *házhiú*, házfedel alatti hezag; *iggyen* (iggyenes, van nálunk is) irány, 'stb; megjegyzendő meg hojszával, nénémnál. Kár, hogy buzgó szerzőnk épen e' pont körül tett olly szük aratást, mit természetesen az idő' rövidségének kell tulajdonitani. Mondák- 's dalokban szegényeknek állitatnak ottani rokonink, mint az erdélyiek is. — Archaelogiai aratás is *semmi*. Tatár, török, gondatlanság, égések felemésztettek mindent. *Tatroson*, melly név a' magyar literaturában az ott 1466. költ codex által olly hiresse lett, semmi régiség, kivévén egy romladék falat, mellyen *talán* azon kolostor álla, hol ama' nevezetes kézirat születt. — Egyébiránt ott, Magyarország' határain kivül, a' sirkeresztek magyarul szólanák 'stb.“

Az *Ismertető* a' simenfalvi székely ifjuság' egyesületének alaprajzát közli a' Vasárnapi Ujság után; egyszersmind jelenti, hogy mostani, igen jeles szerkesztősége (*Fényes* Elek és *Vállas* Antal urak) a' jövő 1839dik évre is megmaradand. — A' *Hetilapok* a' répaczukorgyártásnál szükséges müeszközök' ismertetését folytatják.

A' *Rajzolatok*ban borzasztó, de hív, pesti életkép: „Egy korhely' halála.“ — A' *Regélő*ben semmi különös; ellenben a' *Honművész*ben igen érdekes Szigligetinek lelkes válasza kolozsvári megtisztelőihez, 's tanulságosak, mint mindig, a' pesti, pápai, szigethi, kolozsvári és n.-enyedi játékszini értesitések.

A' *Társalkodó* a' „Vasmegyei régi várak' és várromok“ érdekes ismertetését folytatja. Utóbb ugyanitt dr. *Balogh* József öszintén nyilatkozik az iránt, miert nem küldötte ő be koszorút nyert pályaértekezését az academiához az árviz előtt 's miért küldötte azt be az árviz után. Részemről ezen előadásnak teljesen és egész örömmel hitelt adok; de azt kellenem kell, valljon a' juristák helyben hagyhatják e azt, hogy a' tudós-társaság' kisgyűlése felhatalmaztatását nem „betű“, hanem „szellem“ szerint magyarazva, a' pályaértekezések' benyujtásának idejét „sub spe rati“ meghoszabbitotta. — Egyébiránt e' kérdés' feszegetésére nekem sem időm, sem kötelességem.

A' *Hasznos Mulatságok* egy elbeszélést közlenek levelekben e' czim alatt: „A' nőgyűlölő.“ — A' *Nemzeti Társalkodó*ban a' *hazának* következő definitioját olvassuk *Herepei* urtól: „A' haza egy ollyan áldott gyümölcsfa, mellynek árnyékában kényére hever 's gyümölcsén élődik sok ollyan is, ki, csakhogy zsebét tele tömhetné (tele tömhesse), kész lenne ágait (kész annak ágait) levagdalni, vagy meg a' fa' tövének is fejszét vetni.“ — Vigyázzon magára Herepei ur, ki, a' mennyire én tudom, kolozsvári reformatus predikátor, hogy én egyik vagy másik predikáczióját meg ne hallgassam, különben, tudom bizonyosan, könnyü lesz nekem *ezen definitio szerint* rábizonyitani, hogy ő rosz, azaz épen ollyan *hazafi*, millyet definitioja belyegez. —

A' *Vasárnapi Ujság*ban közhasznu czikkely: „Gyakorlati útmutatás a tizedes törtszámokra.“ — A' br. *Mulattató* Bethlen Gábor fejedelemrőli igen érdekes ismertetését (Kemény János' kézirata után) fejezi be, mellyből az erdélyi hazafinak következő itéletet közöljük a' nagy hirü fejedelemről: „A' Fejedelem pedig szinte halálig vala; talám tyukmony sült alatt, meghala a' nagy Fejedelem, kihez hasonló Magyar, Mátyás Királytól fogva, és István Királyon kivül nem hallatott, nem is remélhetni: ugymint eszes, vitéz, igen magaviselő, kegyelmes, liberalis, oeconomus, munkában fáradhatatlan, haszontalan dolgokban idéjét nem töltő, külsőképen tekintetében oroszlán, conversatióban nyájos, józan életü, könyörülő a' szegényeken; könyörgésben és az isteni szolgálatban nem külsőképen tettető, de buzgó; Egyházi Rendeket tisztességben tartó, tápláló, Ekklesiákot épitő, segéllő, fundáló; tudós emberek conversatiójokban, dispotatiójoknak halgatásában gyönyörködő, minden Rendeket promoveáló, a' Haza fiainak attyok, a' vitézlő Rendnek mind jo tanitójok, mind tükörök, de attyok is: megharagudni tudo, de azt megmérséklő, haragot nem tartó, nem kegyetlen, nem vert szomjuhozó, hamar megengesztelődő; kunn a' közönséges helyen, nagy auctoritással, benn pedig házában belső szolgái közt nyájas szelidséggel magát viselő; friss lovakban, öltözetekben, muzsikákban, épitésekben, Fejedelmi vendégségekben, ha tánczokban is, de nem részegséggel, mértékletesen gyönyörködő: mert a' bor italt feje fájása is nem szenvedhette, katona szerszámokban gyönyörködő ember vala, noha mindazonáltal emberi gyarlóságtól ő is üres nem lehetett; e' világra elterjedett emlekezetü ember vala; mind két hatalmas Császárokot in aequilibrio tartja vala magához és hazájához, egyesek rettegik vala; a' Magyar nemzetet elhiresitette vala. Oh vajha remélhető volna valaha más! Oh vajha avvagy ne született, avvagy örökké élt volna“! 'stb.

Csató Pál.

Pénzkelet.

Bécs, november' 30.

A' status-kötelezvények' közép ára volt	5 petes	p. p.	. .	107[illegible]
„ „ „ „ „	4	„	„ . . .	100[illegible]
„ „ „ „ „	3	„	„ . . .	81[illegible]
Kölesönvett 1834. évről, 500 frnt.	. . .	„	. . .	681[illegible]
„ 1821. „ 100 „	. . .	„	. . .	157[illegible]
Bécsi statusbank-kötelezvény 2½ pcentért	. .	„	. . .	65[illegible]
Bank-részvények darabonkint „	. . .	„	. . .	1365[illegible]

Dunavizállás: december' 2kán 2' 1".

☞ Előfizetési figyelmeztetés.

A' *Hirnök* és *Századunk* az eddigi ár mellett (fél évre postán boritékkal **4** fr. **24** kr. p. p.) és eddigi alakjokban, de uj öntetü csinos betükkel, jelenendenek meg a' jövő 1839ben is. Ehhez képest tisztelettel kérjük a' n. é. olvasó közönséget az előfizetéseiknek a' szokott helyeken és utakon megtételére 's a' hibátlanul irott vagy kijavitott czimeknek minél előbbi beküldetésére, nehogy ezek az év' végén hirtelen meggyülvén, kinyomtatásuk akaratunk ellen is késedelmet 's kellemetlen hátramaradást okozzon.

Pozsony, november' 25. 1838.

A' Hirnök és Századunk szerkesztősége.

Landerer Lajos'

könyvnyomtató intézetében Pesten megjelent, és minden könyvárusnál Magyarországban találtatik:

HONI VEZÉR

gazdasági, házi 's tiszti

KALENDÁRIOM

1839dik

köz-esztendőre.

Ára 1 fr. 36 kr. p. pénzb.

Hét esztendei folyamata után ujra áll elő a' *Honi Vezér* a' czimén kitett jelen évre is, kitűzött pályáján a' tökély felé mind egyre haladván, 's azon szerény öntudással üdvözli a' nemes *magyar nemzetet*, hogy ez most sem tagadja meg tőle az élenk kedvezést, mellyel eddigi fellépteit fogadni szives volt, mert azt ujabb törekvéseért a' tökély felé, mellynek jeleit nyilván hordja magában, még inkább várhatja.

(3)

Válasz

a' „*Spiegel*“ budai folyóirat' f. évi november' 7dikei számában megjelent, Berlinben költ iratra.

Elmellőzvén azon durvaságokat és megbántásokat, mellyekkel az érintett iratban *személyem 's munkásságom* illettetik, legyen szabad Pest' és Buda', de egyszersmind egész Magyarország' közönsége' elnemfogult itéletére hivatkoznom: valljon, 10 év ótai fáradhatlan iparkodásom, Pest' virágzását munkásságom' körében előmozditani, illy nyilvános nevetségesse-tevést érdemlett e? — De egyszersmind méltányolhatja azon állást is, mellybe az itt megjelenő folyóirat' szerkesztősége magát helyezte, midőn lapjain egy polgártárs' olly méltánytalan kisebbittetésének helyet enged, helyet engedhet.

Pest, november' 8kán 1838.

Mayer,
a' „Vadászkürt“ fogadó' bérlője.

(3)

(1) Pesten

Hartleben könyvárusnál mint kiadónál megjelent:

Malerisch-romantisches

Denkbuch

des österreichischen Kaiserstaates.

Mit *Stahlstichen* von den vorzüglichsten englischen und deutschen Künstlern, nach eigens aufgenommenen *Original-Zeichnungen*.

Neunte Lieferung. Ansichten 1. *Gmunden* mit dem See. 2. *Hall* bei Innspruck. 3. *Admont* in Steyermark. — Pest und Leipzig, 1838. C. A. *Hartleben's* Verlag.

PANORAMA

der österreichischen Monarchie;

oder:

Malerisch-romantisches

Denkbuch

ihrer schönsten und merkwürdigsten Gegenden, der Gletscher, Hochgebirge, Alpenseen und Wasserfälle, bedeutender Städte mit ihren Kathedralen, Palästen und alterthümlichen Bauwerken, berühmter Badeörter, Schlösser, Burgen und Ruinen, so wie der interessantesten Donauansichten. — Mit *Stahlstichen* von den vorzüglichsten englischen und deutschen Künstlern nach eigens aufgenommenen *Original-Zeichnungen*. — Zehente Lieferung. Ansichten: 1. *Eisenerz*, in Steyermark. 2. *Alt-* und *Neu-Liechtenstein*, nächst Wien. 3. *Strechau*, in Steyermark. — Pest und Leipzig, 1838. C. A. *Hartleben's* Verlag. (2)

(1)

Kérelem

az

„Árviz-könyv“

ügyében.

Tisztelettel kérem azon t. ez. urakat, kiket az Árviz-könyvre begyülendő előfizetési pénzek' átvételére felszólitani bátor voltam, méltóztassanak a' náluk előfizetett t. ez. urak' és asszonyságok' névsorát e' folyó hó' végeig, postán hozzám beküldeni, hogy pártfogóim' neveit az „Árviz-könyv“ első kötetébe iktathassam. — Pesten, nov. 1838.

Heckenast Gusztav,
pesti könyváros és kiadó.

(2)

(2)

Concursus.

Podvilkon a' m. k. vám és galicziai harminczad egyesült hivatalnál az ideigleni beszedői tisztség megürülvén, betöltésére a' nm. magyar kir. udv. Kamara concursus' határnapjául 1839. jan. 6kát tüzte ki.

Ezen, 500 forint évi fizetéssel, szabad szállással 's 300 forint szolgálati kezespénz' letételével összekötött hivatalért folyamodók tehát kérelmökkel a' fön kitett határidő alatt Vadoviczán (Galicziában) a' cs. kir. kamarai jövedelmek' kerületi igazgatóságához tartoznak járulni.

E' hivatal' elnyerésére megkivántató föltételek: a' harminczad- és vám-kezelésbeni jártasság, a' két nemzeti nyelv' tudása és feddhetetlen erkölcsös élet, — mellyekről, valamint eddigi foglalkozásukról, a' folyamodóknak kielégitő bizonyitványokat kell előmutatniok. (3)

(2)

Concursus.

Zágráb vármegyében helyezett Verbovszko kamarai urodalomban az erdészhivatal megürült.

E' szolgálathoz kapcsolva van 350 forint évi fizetés, 40 ft. szállàspénz', 100 ft. lótartás', 50 ft. asztalpénz', 20 ft. irószerköltség' fejében, 12 öl tüzelőfa; 100 ft. kezespénz' letétele mellett.

Kik e' hivatalt elnyerni akarják, megkivántató oklevelekkel, az erdészoskolák' elvégeztét, nyelvek' —, különösen valamellyik sláv dialectus' tudását, valamint születéshelyét és vallását tanusitókkal ellátott folyamodásukat legfölebb 1838. dec. végnapjáig a' m. kir. udv. Kamarához közvetlen benyujtani el ne mulasszák. (3)

(3)

Tichtel'

cs. kir. kizárólag szabadalmazott és legujabban lényegesen javitott

FÜRDŐ-KÉSZÜLETE

(Hydrokoniolutron).

E' készületet a' müérték a' legjelesbnek és czélszerübbnek ismérendik el, mert ez biztosság', hatás' és kényelmesség' tekintetéből mindazon hasznokat magában foglalja, mellyek az eddig föltalált illy készületeknél egyenkint még mindig hiányzottak 's ohajtandók maradtak.

Alkalmazást biztossága abban áll, hogy egy a' padlás' gamós szögén keresztülfutó sinórral sajátlag e' czélra föltalált, magát záró biztositó-csigával a' falhoz szorittatik, miszerint a' fölhuzásnál 's leeresztésnél a' leeséstől tökéletesen biztositva van.

E' készület' vezető csövei belső rozsda ellen eléggé óva vannak, saját zárral ellàttatvák, nehogy szeteshessenek. A' padolatnak kellemetlen elnedvesitése e' készület' óvatos használatánál egy saját vizfogó által hárittatik el, melly a' használat után, nehogy tovább szükségtelenül helyet foglaljon, onnan elvétetik.

Több foganatot eszközöl e' készület az által, hogy tetszés szerint használandó előkészületek után, — t. i. mint harmat-, az eső-fürdő' minden formájában — (sajátlag csepp-, permeteg-, sugár- és csurgó- douche-) fürdők — tetszéskinti magasságról, minden irányban, felülről, alulról 's a' testkör' minden pontjairól, majd külsőleg egyszerre az egész testen vagy ennek csak egyes tagjain egyenkint vezetett sugarak által, ugyszinte a' test' minden üregeibe, gyengébb alkatuaknál egykis spiritussal elejénte melegen, majd hidegebb- és hidegebben használtathatik.

Használati kényelme abban áll, hogy a' vezetócsövek könnyen kinyithatók és leereszthetők levén, a' fürdeni akaró, a' kellemetlen hajlongás nélkül, egyenes testtel be- és kimehet, 's a' vizfogóban nem szükség magasra állnia. A' biztositó-csigát könnyen fölhuzhatni és leereszthetni, az emeltyük mind az ábrázat előtt vannak, *közel a' kézhez*, könnyen kinyithatók 's *bezárhatók*, a' *fölfutó cső kivelről* van alkalmazva; a' fürdő belül nem szorulkozik. Általában a' készület olly czélszerüleg van szerkezve, miszerint a' fürdő minden idegen segitség nélkül, csupán saját erejével, czélját teljesen elérheti.

E' készület egy sarokszekrény' alakában is butorkint minden szobában ellehet, valami előzmény által elfödethetik, hogy a' fürdő ne láttassék.

Végre e' készület a' czélszerüleg szerkezett vizfogóba könnyen berakható 's elküldhető, 's a' még kisebb utra is magával vihető.

Egyébiránt az illynemü fürdőkkel élés' hasznát mind tisztitó mind gyógyitó és erősitő hatására nézve sokan a' leghiresb orvosok közül irataikban eléggé méltányolták és ajánlották.

Lehető meghamisitás ellen e' készület egy saját szabadalmi jeggyel van ellátva; megtekinthető, megpróbálható 's legjutalmasb gyártási áron kapható a' fönnevezett javitás' föltalálójánál, készitőjénél 's szabadalmi birtokosánál

Tichtel Józsefnél,
Bécsben, Alte-Wieden, Favorita-ut, 320. sz.

Látható és kapható e' készület a' belső városban is, Untere Bräunerstrasse 1133. sz. *Frank F.* pakfong-készitőnél.

Jósága- és tartósságaért a' készitő kezeskedik.

(97)

Haszonbérleti árverés.

Tekintetes nemes Bihar vármegyében kebelezett,
és ugyan Nagy-Váradról 3, Szalontáról pedig 2 mér-
földnyire fekvő, a' méltóságos gróf Csáky család'
birtokában lévő Cséfa mezővárosa, minden hozzá
tartozandó majorsági földekkel, rétekkel, épületek-
kel, jobbágyokkal és egyéb haszonvételekkel együtt,
jövő 1839dik januarius' 15dik napján Debreczen vá-
rosában tartandó árverés' utján hat esztendőre 1839-
dik aprilis' 24dik napjától kezdve a' többet igérőnek
haszonbérbe fog adatni. — Az ezt bérbe venni kivá-
nók az árverésen 1000 pengő forint bánatpénzzel el-
látva jelenjenek meg. — A' *jószág'* leirása, egy a'
feltételek is, láthatók Pesten *Ladomerszky* Imre ügy-
véd és táblabiró urnál Magyarutczában 478. szám
alatt, Debreczenben *Tóth* Sámuel ügyvéd urnál; ez
Nagy-Váradon *Karányi* György ügyvéd urnál: ez
utóbbinál azt is megtudhatni, hol fog az árverés tar-
tatni; különben is ennek tartása 3 nappal a' határidő
előtt dobszó által is hirül fog adatni. (92. 97. 101.)

(97)

Concursus.

A' m. kir. körmöczi bányaigazgatói hiva-
talhoz tartozó szyanotiani bányair-
nokság' egyik irnoknki helye, 220
forint évi fizetéssel, megürülvén, betöltésére con-
cursus hirdettetik akképen, hogy a' kik e' szolgá-
latot elnyerni kivánják, képességöket 's egyéb meg-
kivántatóságukat tanusitó irományokkal ellátott fo-
lyamodásukat illető elöljáróik által legfölebb f. é.
december' 13káig, mint véghatárnapig, a' m. kir.
körmöczi bányaigazgató-hivatalhoz juttatni el ne
mulasszák. — Selmecz, oct. 31kén 1838.

Az alsó-magyarországi kamara-grófhivatal.

(96. 97. 98.)

POZSONYBAN, nyomtatja ifjabb *Schmid* Antal.